

The background is a complex, abstract composition of organic, wavy shapes. The colors are primarily earthy, including various shades of brown, tan, and olive green, with a prominent reddish-brown area in the lower right. The texture is reminiscent of wood grain, with fine, directional lines. Overlaid on this is a light pink silhouette of a human profile, facing right, which is the central focus of the design.

KATJA KÄRKI

**EVAN NELJÄ
ELÄMÄÄ**

BAZAR

KATJA KÄRKI

**EVAN NELJÄ
ELÄMÄÄ**

BAZAR

Taiteen edistämiskeskus ja Suomen Kulttuurirahaston Lapin rahasto
ovat tukeneet kirjoittamistyötä.

© Katja Kärki ja Bazar Kustannus 2024
Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-376-627-3

Taitto: Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale
Painettu EU:ssa

*Se, joka ei ole malttanut seistä talviyössä ja kuunnella
tähtien huminaa, hangen rasahtelua ja yön käikenpolttavaa
hiljaisuutta, se on vielä paljoo vailla.*

EVA RYYNÄNEN

ENSIMMÄINEN ELÄMÄ

PAIMENTYTTÖ

(1915–1934)

EEVA (Vieremä 1922)

Eeva näkee veren ennen kuin tuntee kipua. Veri pulpahtaa vaalean lihan sisältä. Punaista valuu peukalonhangasta ran-
netta pitkin lattialle.

Haava on niin syvä, että Martta säikähtää.

”Eeva vuotaa verta, vuotaa ku sika, kohta se kuoloo! Äeti!”

Raudan ruosteinen haju puhkaisee esiin pelon, ja Eevan
suusta karkaa kauhunsekainen rääkynä, koska Marttakin
huutaa. Sitten hän näkee äidin tulevan. Äidin silmissä sinkoi-
lee hätä. Hän kuolee. Näin pian, tällä tavalla.

Puukko on pudonnut lattialle.

Äidin otteet ovat nopeat. Äiti kietaisee käden ympäri
kangasta, retuuttaa Eevaa syliinsä kuin Martta räsynukkeaan
ja käskee pitää kättä ylhäällä. Niin kuin koulussa viitataan.
Käsi kohti kattoa, kohti taivasta ja isä Jumalaa.

Kipu on tulta ja sykäyksiä. Kipu pulputtaa veren tahtia,
hengityksen tahtia. Eevan suu jää auki huutamaan kauhua.
Ääni tulee ihan itsestään.

”Eeva! Elä kuole!” Martta huutaa.

”Oo vaiti, Martta! Tässä kukkaa tie kuolemoo”, äiti
äsähtää.

Äidin suu napsahtaa kiinni, otsan huoliviiva piirtyy esiin.

Eevan huuto loppuu, vaikka kyyneleet vielä valuvat. Pe-
lastus koitti sittenkin. Kiitos, Jeesus. Kiitos, äiti. Kiitos Jeesus
äidistä, Eeva ajattelee.

Äiti ottaa puukon pois ja sanoo: ”Eeva ee koske ennee puukkoon.”

Tyrmistys on kipua kovempi. Pieni puuhevonen ei saa koskaan toveria itselleen.

Hevonen putosi aamulla liivimekon taskusta, kun Eeva puki.

”Siinä on tytölle hevonen.”

Renkimies nosti Honkajärven pikkutytyöille sormellaan hattunsa lippaa, iski silmää ja lähti. Meni saappaat lompsuen ja joutessaan lauleskellen, ja Eeva jäi katsomaan eläinten-tekijän perään.

Renki oli veistellyt puusta hassuja pieniä olentoja, kover-tanut taitavasti puukonkärjellä uurteita ja koloja, loihtinut kalikoista lintuja, kissoja, karhuja. Ja hevosen!

Pienellä puuhevosella on neljä jalkaa, pullea keskivartalo, kaviot ja turpa, pienen pienet korvatkin, ja viirut silmät ovat ohuet kuin itikan imukärsä. Se on oikean hevosen näköinen, mutta niin pieni, että mahtuu tulitikkulaatikkoon.

”Eeva ee koske puukkoon. Onko selevä?” äiti puistelee hartiasta, vaatii katsomaan silmiin.

Evalta pääsee pieni nyökkäys, vastentahtoinen lupaus. Martta alkaa uudestaan itkeä. Puristaa hädissään isän puu-kalikasta vuolemaa, karkeatekoista nukkeaan.

Kun verenvuoto tyrehtyy ja jäljellä on vain kipu, ajatukset tempovat. Jos kerran puukko on kielletty, millä muulla voisi veistää? Millä muulla Eeva enää tekisi eläimiä puukappaleista? Ei niiden piirtäminen riitä, eikä se, että leikkaa paperista oikeanlaisia muotoja ja liimaa niitä ikkunaan, sillä ne ovat pelkkää paperia, eivät ne tunnu kädessä miltään, eikä niillä kestä leikkiä. Ne ovat liian littanoita ja luikeroita. Eeva haluaa oikeita puueläimiä. Sellaisia, joiden saattaa kuulla vai-measti visertävän ja hirnuvan.

Puukkokäsi on paketissa ja onneton. Aamulla pukeminen on vaikeaa. Kun Eeva viimein saa ujutettua essun ylleen, hän ryntää keittiöön. Se on tyhjä.

Martta ja Veikko nukkuvat vielä. Pikkusisarukset ovat käpertyneet kippuraan, uinuvat selät toisiaan vasten syvää lapsenunta, uunin vieressä, yhteisen täkin alla.

Ulko-ovi kolahtaa.

”Äeti!”

Eeva säntää äidin perään ulos.

Äiti solmii essun nauhat. Eeva katsoo ylös ja näkee pilvet. Pilvilaivat törmäävät toisiinsa kylmällä kevättaivaalla.

Eeva osoittaa sormellaan kohti taivasta. Katso, äiti, katso, laivoja! Niiden keulat murskaantuvat toisiaan vasten.

Mutta Aino-äiti ei pilvilaivoja näe. Äiti ei näe miehistöjä, jotka haaksirikossa hyppäävät meren kuohuihin, hukkuvat aallokkoon ja sekoittuvat hitaasti taivaan koristeellisiksi kiehkuroiksi.

Äidin pitää mennä ruokkimaan kanat.

Isosisko Hilikka kulkee tomerana äidin edellä. Tämä osaisi hoitaa kanat yksinään, on osannut jo monta vuotta, mutta äidistä tuntuu, että hänen on päästävä jalkeille ja saatava raitista ilmaa. Äidin vatsassa punkaa Honkajärven viides lapsi, kohta syntyvä.

Äiti lompsoittaa isän vanhoissa saappaissa ja vilkaisee tyttöjen jalkoja. Hilikalla on epämääräisillä räsyillä jalkoihin sitaistut tallukkaat, Eeva on tulla touhottanut ulos ilman kenkiä. Maa on jääkylmä, ruoho ei ole vielä noussut nukuksista.

”Talaveks on suatava teelle kunnon kengät”, äiti puhelee. ”Ja Eeva männöö takasin sisälle siitä, ku kerran kengittä on”, äiti käskää ja sitoo villahuivia tiukemmin korvilleen.

Kanalan ovi heilahtaa kiinni nenän edestä, ja äiti ja Hilikka ovat poissa.

Eeva kääntyy takaisin, mutta nostaa katseensa. Taivaalla jatkuu dramaattinen näytelmä. Haaksirikkoiset pilvilaiivat muuttavat hitaasti muotoaan.

Viereen tulee kissa, puskeutuu jalkoja vasten ja kurisee, värisyttää häntäänsä. Eeva silittää nätisti, ei työnnä kämmentään kissan naamaan tai kisko kiemurtavasta hännästä niin kuin Veikko. Veikko on vasta kolme.

Kissa istuu hetkeksi viereen ja kehrää, siristää hymyillen silmiään.

Kurjet lentävät aurana paljaiden peltojen yllä, ensimmäiset kevätmuuttajat. Aamuaurinko värittää Honkajärven veden pinnan. Maailma täyttyy valosta. Ja pilvet! Pilvistä on tullut nyt linna, kokonainen kaupunki, jossa on kuningas ja kuningatar ja satoja prinssejä ja prinsessoja! Hevosia! Isoja vaunuja! Siihen satuun on helppoa upota.

”Pävee!” tuttu ääni kiskaisee Eevan hetkeksi taivaalta. Tietä pitkin kiiruhtaa nuori nainen pitkässä takissaan. Se on Anni-täti.

Eeva vilkuttaa. Anni-täti nostaa kättään.

Eeva kääntää katseensa taas taivaalle. Pilvet kertyvät valtavaksi massaksi. Niistä voisi muotoilla kokonaisen maailman.

ANNI-TÄTI (Vieremä 1922)

Anni on vaihtanut kassikättä jo monta kertaa. Maasta puskevat pienet silmut ja viimeiset sulamattomat lumilämpäreet häpeävät ojassa itseään, kun aamu-usva on hälvennyt.

Juuri kun kantamukset alkavat taas painaa kipeästi kämmentä, Anni näkee Honkajärven talon. Pikku-Eeva istuu piharakennuksen portailla ja katselee pilviä. Tytöllä on paljaat kintut ja liivimekko. Kädet se on työntänyt syvälle taskuihin.

”Päevee!” Anni kajauttaa.

Eeva vilkuttaa, kääntää huomionsa taas taivaalle. Tytön käsi näyttää olevan paketissa. Mihin lie itsensä telonut.

Aino astuu piharakennuksesta vaappuvin askelin. Kälyn vatsa on valtava. Ainon perässä pyrähtää isoksi tytöksi venähäntänyt Hilikka.

”Päevee päevee, ja Herran siunausta”, Aino toivottaa, mutta nähdessään Eevan vähissä vaatteissa pihalla äänensävy muuttuu toruvaksi: ”Minähän käskin sinut sisälle!”

Anni hymyilee Eevalle. Eeva, hänen kummityttönsä, yksi ja ainoa, tuijottaa edelleen taivaan pilviä eikä juuri äitinsä nuhteista välitä.

”Itepäenen ku mikä”, Aino tuhahtelee.

”Villeltä terveeset”, Anni sanoo. Velipoika on ollut kiireinen peltohommiensa kanssa.

”Kiitos.”

”Miten on männy?”

Aino huokaa. Raskaus on ollut väsyttävä, kuten edellisetkin. Pian se syntyi. ”Ee niistä yksin seleviä, niin ku Anni tietää.”

Kyllä Anni tietää, eikä kuitenkaan tiedä. Anni on kaksikymmentäkolme ja naimaton. Hän ei ole koskaan synnyttänyt. Hän asuu isoveljensä Villen kanssa Honkajärven naapurissa. Ville on laittanut siskonsa mukana pussillisen perunoita.

”Anni ee tullu yhtään liian aikasin.”

Vauva saattaisi syntyä koska vain, sen näkee Annikin. Kyllä hän vauvavatsoja on nähnyt, vaikka akat niitten kasvaessa tahtovat vetäytyä pirteihinsä niitä piilottelemaan, kuin syntyvät lapset olisivat häpeä.

”Luoja kyllä pittää huolta omistaan.”

Kaivolta kävelee Jussi, Annin isovelji, tervehtii Annia, laskee ämpärit käsistään ja nostaa hattuaan, myös vaimolleen. Se huvittaa Annia, mutta Ainon kasvoille hymy ei jaksa.

”Tytöt, mänkee isän kanssa pirttiin, ennen ku jäävytte”, Aino sanoo lapsille ja ähköisee. Kahmaisee pikkuustiaan vettä kanoille, huitaisee, kun Anni kurottaa käsiään auttaakseen.

Jussi paimentaa Hilkan edellään sisään, painava vesiämpäri kummassakin kädessään, mutta Eeva jää pyörimään naisten kanssa pihamaalle kuin häntäänsä jahtaava pystykorva.

”Juhani on uuttera mies, vaikkee ehtiny koolujaan loppuun käävä, kun pistettiin jo peltotöihin”, Aino puhelee.

”Kyllä minä sen tiiän. Keneksi Aino minut kuvittelo?” Anni ihmettelee. Kyse on kuitenkin hänen isoveljestään, ja Honkajärvi on hänen lapsuutensa kotitila.

”Eevalle minä kerron.”

Anni nielaisee. Ei kai Aino aio kuolla lapsivuoteeseen? Hyvä Luoja, ei semmoista.

Annin vanhemmat veljet muuttivat Amerikkaan. Siellä Aappo Wilho kuulemma nyt vain huikentelee, ostelee kallista vaatteita, whiskyä ja jalokiviä, kun vaimo ja pikkutyöt elävät puutteessa.

Aappo Wilhon perässä meni lopulta Jaakkokin. Hannasisko taas meni naimisiin ja muutti miehensä taloon.

Jäljelle jäi vain Iida Anna, pikku-Anni, Anni tanni taleroinen, punaposki pulleroinen, joka pahnan pohjimmaisena jäi kuin jäikin eloon. Sitä ennen kuoli Olli, yksivuotiaana.

”Kyllä minä huolehin lapsista, jos sinä”, Anni lupaa ja nielaisee eikä sano ajatustaan loppuun. Ei semmoista voi ääneen sanoa.

”Semmonen on isä-Jussi”, Aino jatkaa kuulematta. ”Eekä muatilan isäntä muunlaenen voes ollakaan.”

Juhani on tasainen, ja tasaista Aino tahtookin. Etenkin nyt, kun on eletty levottomia aikoja, Suomesta on tullut oma, itsenäinen valtionsa, on ollut vallankumous ja sisällissota ja maailmankirjat sekaisin, Anni saa kuulla.

”Kaekkee ne jaksaa. Mitä tämä tuop tullessaan?” Aino päivittelee kanojen vesiastia kädessään eikä Anni osaa kuin toljottaa. Jos Aino tosiaan kuolisi... Olisiko näillä lapsiparoilla ketään muuta kuin hän? Tulisiko Annista äiti veljensä puoliorvoille lapsille? Yhden kanssa ehkä pärjäisi. Anni olisi mielellään äiti yhdelle pienelle kiltille tytölle, ehkä kahdellekin, mutta viisi on liian monta.

Aino paasaa, eikä Anni kuule enää puoliakaan. Samanlaisena elämä heillä naapurissa luultavasti jatkuisi kuin Jussilla ja Ainollakin: töitä ja töitä, lehmien poikimisia, aamu- ja iltalypsyjä, perunan istutusta ja viljan ja rehun puintia, heinäntekoa, pyykkiä ja leipomista, ruuanlaittoa, vedenkantoa, liian vähän unta ja lepoa. Sen kaiken päälle ainainen huoli ja murhe lapsista.

”Oelpa Suomi itsenäenen tae ee. Tähän asti on Luoja antanu leepee ja asiat on olleet ihan hyvin. Vaekka aenahan ne voes paremmin olla, Herra tietää”, Aino posmottaa.

”Hyvä niin ja Herran haltuun”, Anni sanoo.

Aino vaappuu vesiastian kanssa kanalan portailla. Anni seuraa varmuuden vuoksi perässä.

”Ee Jussi paha mies oo, ee ollenkaan”, Aino sanoo ja jatkaa, että toki he ovat joistakin asioista eri mieltä, mutta ketkämpä eivät olisi. Ei heillä sentään tapella, ei uhkailla kirveellä tai hakata ketään hiilikoukulla, kun ei viinaa juoda. Hyvä että kielsivät sen, pirunkusen.

Anni nyökkää. Viinaa ei Honkajärvellä litkitä, eikä maistella Ville-veljenkään talossa. Honkajärvellä eletään Herran nuhteessa ja kunnioitetaan Jumalan sanaa, jotta pysyvät sielut ojennuksessa ja matonkulmat suorassa. Niin on hyvä.

Ainon suu kuohuaa puhetta ja porinaa. Paitsi aviopari, Aino ja Jussi ovat myös työpari, ja sopu on pidettävä, vaikka mikä tulisi. Muuten kaatuisi koko maatila ja elukat jäisivät hoitamatta. Sitä paitsi se, mikä Jumalan edessä on luvattu, pitää. Vähänpä isä Hujanen tiesi, kun saattoi Ainon avioon maanviljelijä Åsenbryggin sukuun.

”Kohta on viien lapsen pesue”, Aino sanoo, laskee vatsassaan punkavan jo eläväksi. ”Kohta uusin putkahtaa ulos ja parkuu, jos Luoja suo. Rukkoillaan, jotta suo. Tyttö se lienöö.” Onneksi on yksi poika. Veikko saa jatkaa sukua ja tilaa, vaikka ei tyttärissä mitään vikaa ole. Tervetulleita ne ovat, Luojan luomat, maan kalleinta kultaa.

Anni nyökkää. Honkajärvellä elämä on taas muuttumassa, kun lapsiluku kasvaa.

Aino ähisee ja yrittää kumartua kanojen juoma-astia kädessään, mutta älähtää ja seisahtuu. ”Nyt mäen veet.”

Anni katsoo kanojen juoma-astiaa, josta ei ole läikkinnyt yli pisaraakaan. Lapsivedet valuvat Ainon kinttuja myöten. Olkiin imeytyy lammikko imelänhajuista nestettä.

Aino näyttää yllättyneeltä. ”Herranen aeka, nyt jo... Piti vielä velli keetee. Josko sitä vielä ehtis?”

”Unoha se velli”, Anni sanoo täpäkästi. ”Aino valmistaa-tuu nyt lapsentulloon.”

Anni sulkee kanalan oven ja panee sen säppiin.

”Kää sano Jussille, jotta laettaa saanan valamiiks”, Aino sanoo.

Anni nyökkää, menee ja kailottaa pirtin ovelta asiansa. Aikailematta Jussi painaa karvahatun takaisin päähänsä ja tulee ulos.

Ovella pikku-Eeva syöksyy isänsä kimppuun. Hän vetää liivimekkonsa taskusta jotain. Jussi vilkaisee sitä hätäisesti, mutta ei jouda katsomaan.

”En minä ossoo samanlaesta tehä.” Jussin askeleet saunalle ovat pitkiä harppauksia.

”Näätähän minulle”, Anni sanoo ja kumartuu Eevan puoleen. ”Mikä se on?”

”Hevonen”, Eeva sanoo ja kertoo, että renki on tehnyt sen hänelle.

”Onpa se hieno. Oekkee aarre.”

Eeva nyökkää, väläyttää salaliittolaisen hymyn. On sanomassa jotain, mutta Ainon vaikerrus keskeyttää heidän hetkensä.

Anni muistuttaa Ainoa hengittämään, vaikka kyllä tämän tietää. Anni tarttuu Ainoa käsikynkästä ja taluttaa sisään lämpimään.

Hilkka ja Martta kurkistavat kammarista tukat suittuina, kun kolmevuotias tuleva tilanisäntä Veikko painautuu äitinsä märkiin helmoihin.

”Joko vaava tulloo?” Martta kysyy.

Martta on viisi ja kovasti tohkeissaan. He ovat Hilkan kanssa pedanneet kehdon valmiiksi, luovuttaneet nukkejensa peitot vauvalle.

”Hilikka juoksoo nyt nuapuriin, jotta soettavat”, äiti ähkiä ja irvistelee.

Aino paarustaa hellalle, lusikoi eilisen kylmiä puuronloppuja suoraan kattilasta. Ne piti viedä elukoille, mutta siihen unohtuivat. Aino ei tiedä, milloin seuraavan kerran pystyy syömään, mutta sen hän tietää, että pian tarvitaan voimia.

Anni tarkastaa, että hellassa palaa kunnollinen tuli, nostaa vesikattilan liedelle ja mittaa hiutaleet. Martta panee vellilautaset pöytään.

Eeva istuu lattialla, puristaa polviensa välissä puukalikkaa ja nykertää siitä lastuja irti, terveessä kädessään puukko. Mistä se on sen ehtinyt nappaamaan? Veikkokin on kiinnostunut asiasta, tavoittelee puukkoa, mutta Eeva pyörii pyllynsä ympäri kuin kellonviisarit, jotta pikkuveli ei yletä.

Aino huojuu jo silmät kiinni, pitelee kiinni pöydän reunasta. ”Millanen olo?” Anni kysyy eikä saa vastausta.

Nytkö se jo synnyttää? Anninkin otsalle kihooa hiki. Ei hänestä kättilöimään olisi. Hän vilkaisee hädissään saunalle. Piisistä nousee savua. Joko pitää huutaa Jussia apuun?

Ainon suusta purkautuva valitus muuttuu virreksi. Laulu katkeilee ja kohoaa. Aino puuskuttaa väliin ja jatkaa sitten urheasti veisaamista. *Soi kunniaksi Luojan*. Anni hyräilee mukana, kun ei muuta keksi.

Veikko alkaa itkeä, kun ei pääse äidin syliin. Anni nappaa pojan itselleen, likistää vasten. ”Anni-täti on tässä, ee oo hättee.”

Velli meinaa kuohua yli. Anni irrottaa otteensa Veikosta, poika pudottautuu vetelänä lattialle ja alkaa räähkyä, kun lämmin syli katoaa. Anni siirtää kattilaa viileämmälle kohdalle

ja hämmentää velliä pohjaa myöten. Se alkaa olla sakeaa ja syötävää.

Samassa pirtin ovi aukeaa. Tulija on naapurin emäntä Hilkan kanssa. Siunattu emäntä, joka tomerana ottaa ohjat käsiinsä. Kertoo, että maalaiskättilölle ollaan viemässä sanaa, mutta toki emäntä yhden vauvan apuna maailmaan avustaisi, ellei ammattilainen ehtisi paikalle.

”Anni voe nyt keskittyä huolehtimaan jo syntyneistä”, emäntä sanoo.

Annilta pääsee huokaus. Emäntä tarttuu Ainoa päättäväisesti käsikynkästä ja lähtee taluttamaan saunalle.

Siionin virsi loittonee korvissa, ja Anni kaataa velliä viidelle lautaselle. Itse hän ei malta syödä. Hilikka ja Martta syövät hiljaisina, lipittävät kuin kissanpoikaset. Veikko ja Eeva lappavat velliä suuhunsa kuin eivät olisi koskaan ruokaa saaneet.

Jussia ei ala kuulua, ja Anni miettii, pitäisikö hänen syödä veljensä jäähtynyttä velliä.

Kun laulu vaihtuu huutoon, Anni nousee ja sulkee ikkunan. Hän istuu ja ristii kätensä. Herra, anna kälylle voimia. Tytöt tekevät samoin, luovat katseensa käsiinsä. Pitkät letit riippuvat molemmin puolin päitä.

Hilikka alkaa nyyhkyttää. Veikko rukoilee hetken, kunnes hoksaa lattialle pudonneen leipäpalan ja syöksyy leikkimään sillä. Anni lusikoi velliä maistamatta mitään, ajattelematta mitään muuta kuin saunalta kantautuvaa huutoa.

Viimein tulee hiljaista.

Kun Anni seuraavan kerran avaa ikkunan, saunalta kuuluu pikkuvauvan kiukkuinen parku, ja ennen iltaa on Aino jo jalkeilla, kanniskelee pientä käsivarrellaan.

Anni kehottaa kälyään lepäämään.

”Ee tässä jouva makkoomaan.”

Illalla kevävalo välkehtii pirttiin niin, että nukkumaan on vaikea mennä, vaikka väsymys painaa silmäluomissa ja jäsenissä.

Kun Aino laskee vauvan kehtoon, on heti ympärillä neljä uteliasta silmäparia. Lapset parveilevat vauvan ympärillä, se on pieni ja punainen ja ruttuinen tyttö. Jussi-veljenkin jämerät leuat sulavat pehmyteen pienen ihmeen edessä. Se ristiään Esteriksi.

Anni jää muutamaksi päiväksi auttamaan lasten kanssa ja huushollin pyörittämisessä, nyt kun Honkajärvellä on siunaantunut yksi nälkäinen suu lisää. Mutta onneksi lehmät lypsävät, ja leipää on.

Isommat tytöt osaavat jo lypsää ja vahtia pienempiä. Tyttöjen tehtävä on hillitä Veikon menoa, ja yhdessä lapset saavat hoidettua lampaat ja kanat. Lapsi tuo leivän tullessaan, sanoo vanha kansa ja oikeassa on.

Anni avaa essun nauhat selkensä takaa, ripustaa essun naulaan ja katsoo, kun Eeva istuu lattialla kehdon vieressä ja veistää. Tyttö on saanut puukon takaisin, mutta saa käyttää sitä vain aikuisten kanssa.

”Luehan Eeva tuosta”, isä-Jussi kehottaa ja ojentaa tytölle Savon Sanomia.

Eeva laskee puukon kädestään, tarttuu lehteen ja alkaa tavata.

”Ee sua kirjaemista selevee”, isä sanoo, pyörittelee päätään ja ottaa sanomalehden takaisin itselleen.

”Eeva jootuu apukooluun!” Martta rallattaa.

Aino mulkaisee tämän hiljaiseksi. Ties mistä on semmoista kuullut ja päähänsä saanut. Ei joudu. Eevaa ei laiteta vähälahjaisten erotusluokalle. Lukemisesta se kuitenkin saattaa saada ehdot. Silmät menevät nopeammin eikä suu tahdo pysyä perässä.

”Ee ehkä lue niin taetavasti, mutta puukko pyssyy koo-rassa”, Anni myhäilee velliä hämmentäessään. ”Kuhan ee tuas ihteessä veestele.”

”Toisenlainen on ku Hilikka. Hilikka lukoo ku aapiskukko”, Jussi kehuu.

Hilkka nostaa ylpeänä nokkaansa. Hän on perheen taitavin. ”Minä voen Eevaa opettoo”, Hilkka sanoo. ”Kyllä se jo ens syksynä ossoo.”

Hilkka korjailee nukenvaatteita, tekee sinistä sievää hametta, jota Martta ihastelee hengitystään pidätellen. ”Tie minulle samanlaenen, tiethän, kiltti.”

Esteri parahtaa kehdoissaan ja Aino rientää hetkessä tämän luo.

”Kaekkihan myö ollaan omanlaesia”, Aino sanoo, sipaisee Eevaa ohimennen tukasta. Tyttö istuu lattialla, on kuin ei kuulisi, ja veistää pientä hevosta. Se mahtuu tulitikkulaatikkoon.

Luonteikas
elämäkerta-
romaani taiteilija
Eva Rynnäsestä

Pikku Eeva saa puukosta haavan käteensä, ja veri säikäyttää siskon. Äiti ehtii hätiin, sitoo haavan ja ottaa puukon kokonaan pois, ettei sattuisi lisää vahinkoja. Mutta Eeva haluaisi vain veistää, tehdä samanlaisia eläimiä kuin kotitilan renki, joka vuoli Eevalle pienen puuhevoson.

Veistokieltoon joutunut Eeva pyytää isää tekemään hevoselle parin, mutta isä sanoo, ettei osaa. Heti puukkoluvan saatuaan Eeva veistää eläimen itse, soman ja pulleavatsaisen. Niin pienen, että se mahtuu tulitikkurasiaan. Vuosikymmeniä myöhemmin taiteilija Eva Rynnänen veistää kokonaisen kirkon.

Katja Kärjen kolmas romaani on vaikuttava kertomus vuosina 1915–2001 eläneestä Eva Rynnäsestä, joka kulki sitkeästi oman polkunsa lettipäisestä paimentyöstä Ateneumin opiskelijaksi ja maatilan emännästä menestyneeksi kuvanveistäjäksi arvostelijoiden terävistä kielistä huolimatta.

9 789523 766273

ISBN 978-952-376-627-3

84.2

BAZARKUSTANNUS.FI